

Студент 3 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ КОРПОРАТИВНИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК У БАНКУ ТА ЇХ ПЕРЕВАГИ

Анотація. Розглянуто технологію обліку використання корпоративних карток клієнтів у банку, проаналізовано особливості даних операцій, наведено приклади бухгалтерських проводок в обліку банку та охарактеризовано переваги та недоліки використання корпоративних платіжних карток.

Аннотация. Рассмотрена технология учета использования корпоративных карточек клиентов в банке, проанализированы особенности данных операций, приведены примеры бухгалтерских проводок в учете банка и охарактеризованы преимущества и недостатки использования корпоративных платежных карточек.

Annotation. The accounting technology of using customers' corporate cards in the banks was studied. The features of these operations were analyzed and the examples of accounting transactions in bank's accounting were given and advantages and disadvantages of using corporate payment cards were described.

Ключові слова: корпоративна картка, платіжна картка, банк, платіжна система, суб'єкти господарювання.

Останнім часом спостерігається тенденція до збільшення використання платіжних карток. Особливо банки займаються розповсюдженням корпоративних карток серед своїх клієнтів. Це зручний і корисний інструмент для досвідченого користувача. Завдяки їм чимало суб'єктів господарської діяльності вирішують питання щодо надання авансів своїм працівникам як на придбання запасів, основних засобів, оплату послуг і робіт іншим особам, так і видачу авансу відрядженому працівникові. А тому постає актуальне питання в правильності обліку даних операцій, оскільки сучасне законодавство відносить розрахунки за допомогою корпоративних карток до готівкових розрахунків, тому користуватися ними потрібно дуже обачно.

Дослідженням банківських операцій із платіжними картками займалися такі вчені, як: Мороз А. М., Міщенко В. І., Славянська Н. Г., Табачук Г. П., Сорохман О. М., Бречко Т. М. та ін. [1 – 3].

Метою статті є окреслення технології обліку обслуговування клієнтів із використанням корпоративних карток банків. Завданням є визначення особливостей корпоративних карток, їх переваг та недоліків. Аналітичним забезпеченням виступали стандарти МСФЗ та бухгалтерського обліку, що запроваджені українськими банками, локально-нормативна база, навчальні посібники та підручники, а також публікації з банківської справи та обліку.

Сьогодні один із найбільш перспективних проєктів українських банків – операції з платіжними картками. З одного боку, це інструмент, який має багато переваг та зручностей для клієнтів, а з іншого боку, платіжна картка для банку означає надійне забезпечення операцій та генерацію значних надходжень, яка вимагає ретельного оформлення та обліку. Одним із видів платіжних карток є корпоративна, котра надається банком підприємству і використовується його працівниками для різноманітних як готівкових, так і безготівкових розрахунків. Вона, як і будь-яка інша картка, обов'язково має містити реквізити, що дають змогу ідентифікувати її держателя – реквізити довіреної особи клієнта банку або підприємця. Дані визначаються платіжною організацією відповідної платіжної системи, в якій застосовується ця картка, з урахуванням вимог, установлених відповідними державними стандартами України та міжнародними стандартами, прийнятими Міжнародною організацією із стандартизації (ISO), згідно з Положенням № 223 "Про здійснення операцій з використанням спеціальних платіжних засобів" [4].

При оформленні корпоративної картки банк, який від імені емітента надає платіжні картки, зобов'язаний ознайомити клієнта з умовами отримання і застосування платіжної картки перед укладенням договору. Інформація повинна надаватися у письмовій формі особисто клієнтам і їх довіреним особам на їх вимогу, а також викладена в зрозумілій формі та перебувати в доступному для клієнтів місці. Інформація, котра надається в письмовій формі, буде такою: термін дії платіжної картки; види операцій, які може здійснювати клієнт; тарифи банку щодо обслуговування операцій із їхнім застосуванням; право клієнта на отримання виписок про стан його рахунків і умови їх отримання (поштою, E-mail, SMS, особисто та ін.); порядок пред'явлення і розгляду претензій у разі невідповідності даних, які є в клієнта, з виписками за операціями з картрахунком; умови безпеки при користуванні платіжною картокою; обов'язкове термінове повідомлення про втрату (крадіжку) платіжної картки, номер телефону, адреса установи, куди потрібно звернутися в цьому випадку і з приводу інших непередбачених ситуацій; відповідальність клієнта за втрату картки, що може бути передбачено в договорі про відкриття картрахунка; обставини, за яких банк, згідно з чинним законодавством, може повідомляти про стан карткового рахунка третю сторону та інше, що обумовлюється в договорі. У додатку до договору вказується список співробітників, які збираються користуватися картокою, заяви на користування картокою та довіреність від компанії на співробітників-користувачів картокою [4].

Отже, маючи поточний рахунок в банку для оформлення корпоративної карти достатньо заповнити заяву на відкриття карткового рахунка, підписати договір і повідомити податкову інспекцію про відкриття рахунка 2605. Через 2 – 3 дні карта буде видана клієнту, представнику підприємства.

Корпоративні карти – це ідеальний засіб організації і контролю витрат на підприємстві, що оптимально

поєднує в собі межі міжнародної платіжної карти бізнес-класу й електронної чекової книжки. Для користування даною картою, підприємству або фізособі необхідно перерахувати грошові кошти на картрахунок, при цьому у платіжній вимозі в графі "Призначення платежу" вказується "Поповнення картрахунка згідно з договором [1, с. 203–205].

Відповідно до постанови банку держателі корпоративних карток можуть використовувати їх для: одержання наявних у валюті України для здійснення розрахунків, зв'язаних із виробничими (господарськими) нестатками, у тому числі для оплати витрат на відрядження в межах України, з урахуванням обмежень, установлених нормативно-правовими актами Національного банку України з питань регулювання грошового обігу; здійснення безготівкових розрахунків у валюті України, зв'язаних зі статутною і господарською діяльністю, витратами представницького характеру, а також відрядними витратами в межах України; одержання наявних в іноземній валюті за межами України для оплати відрядними витрат; здійснення розрахунків у безготівковій формі в іноземній валюті за межами України, зв'язаними з витратами на відрядження і витратами представницького характеру.

При цьому корпоративні платіжні картки не використовуються для виплати заробітної плати й інших виплат соціального характеру та для оплати в іноземній валюті договорів (контрактів), що відбуваються від імені резидентів і представництв юридичних осіб – нерезидентів [5].

У плані рахунків бухгалтерського обліку банків облік розрахунків із банківськими платіжними картками передбачений рахунок 2605 АП "Кошти на вимогу суб'єктів господарювання для здійснення операцій з використанням платіжних карток". Призначення даного рахунка полягає в обліку коштів до запитання суб'єктів господарювання (крім небанківських фінансових установ) і фізичних осіб для здійснення операцій з використанням платіжних карток та надання кредитів овердрафт.

За дебетом рахунку проводяться суми перерахувань, виплат за розпорядженням держателів платіжних карток згідно з режимом роботи рахунка; суми коштів, що підлягають примусовому стягненню відповідно до законодавства України та надання кредитів овердрафт.

За кредитом рахунка проводяться суми, що надходять у встановленому порядку на рахунки клієнтів – держателів платіжних карток згідно з режимом роботи рахунків; суми залишків кредитів овердрафт, що перераховані на рахунки простроченої заборгованості; суми заборгованості за отриманими кредитами овердрафт, що визнана сумнівною. Тоді як аналітичний облік за цими рахунками ведеться в розрізі номерів банківських платіжних карток, та за видами (корпоративна, зарплатна, розрахункова, накопичувальна) [2, с. 475–479].

Згідно із постановою НБУ № 123 "Про затвердження правил бухгалтерського обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України" [5] у разі використання корпоративної картки довіреною особою – працівником банку для проведення розрахунків під час здійснення витрат, пов'язаних з відрядженням, господарськими потребами, для здійснення інших операцій, передбачених нормативно-правовими актами Національного банку України, використовується кредитна платіжна схема. Банк з метою контролю може встановлювати витратний ліміт за кожною платіжною картою щодо кожної довіреної особи – працівника банку, який обліковуватиметься відповідно до облікової політики банку.

Після використання коштів на господарські та інші потреби або на витрати, пов'язані з відрядженням, довірена особа – працівник банку в установлені строки подає звіт про використані кошти, при цьому здійснюються такі бухгалтерські проводки:

на загальну суму використаних довіреною особою – працівником банку коштів установленого ліміту:

дебет – 74 "Рахунки адміністративних витрат";

кредит – 2924 "Транзитний рахунок за операціями, здійсненими з використанням платіжних карток";

на суму повернення коштів, використаних на власні потреби:

дебет – 1001 "Банкноти та монети в касі банку";

кредит – 2924;

у разі надходження платіжного повідомлення з розрахункового банку:

дебет – 2924;

кредит – 1500 "Кореспондентські рахунки відкриті в інших банках".

Під час оформлення звіту довіреною особою – працівником банку після отримання платіжного повідомлення із розрахункового банку робляться такі бухгалтерські проводки:

на суму списаних коштів із кореспондентського рахунка в розрахунковому банку:

дебет – 2924;

кредит – 1500; одночасно:

дебет – 3550, 3551, 3559 "Дебіторська заборгованість за рахунками з працівниками банку";

кредит – 2924;

на суму оформленого довіреною особою – працівником банку авансового звіту:

дебет 74 "Рахунки адміністративних витрат";

кредит – 3550, 3551, 3559 [5].

У корпоративних банківських карток є свої плюси і мінуси, які назве будь-яка фірма, що надає послуги з бухгалтерського обліку.

Щодо переваг, котрі отримує суб'єкт господарювання чи фізична особа, то вони такі: забезпечує цілодобовий доступ до рахунку незалежно від режиму роботи представництва банку; замінює чекову книжку компанії на "електронний гаманець", що дозволяє уникнути видачі готівки співробітникам на господарські, представницькі витрати, та витрати на відрядження; надає змогу розрахуватися готівкою з постачальниками у разі відсутності готівкових грошових коштів у касі підприємства; при використанні валютної корпоративної картки, можна уникнути складнощів при отриманні готівкової інвалюти; у разі втрати або крадіжки картки, за умови своєчасного повідомлення про це банку, який видав її, гроші на картрахунок залишаться цілими.

При цьому банк також отримує свої переваги від надання клієнтам корпоративних карток. У першу чергу, – це залучення корпоративних клієнтів, а також швидка окупність витрат на реалізацію карткового проекту, одержання додаткових доходів від комісії клієнтів та якісно новий сервіс обслуговування підприємств та фізичних осіб – підприємців.

Щодо недоліків надання даних карток суб'єктам господарювання, то вони полягають у тому, що корпоративні картки можуть обслуговуватися лише у великих населених пунктах чи в окремих банкоматах – це викликає труднощі з поширенням їх серед клієнтів та забезпеченням переваг у безготівковому обігу грошей. Мінусами використання карток клієнтами є затримка зі здійсненням карткових операцій у випадках кризи банківської системи або проблем у

конкретному банку, а також те що власник корпоративної картки отримує повний доступ до рахунку юридичної особи і може розпоряджатися грошовими коштами всієї компанії [3].

Проте дані недоліки є незначними перед очевидними перевагами корпоративних карток для всіх учасників.

Отже, корпоративна платіжна карта – це неодмінний атрибут процвітаючої компанії, її "візитна картка", свідоцтво високого рівня менеджменту, надійності й фінансового благополуччя. А також оптимальний шлях організації та контролю представницьких затрат, витрат на відрядження співробітників підприємства та розрахунків, пов'язаних зі статутною та господарською діяльністю. А коли це вигідно клієнту, то надання таких послуг забезпечує престиж банку та сприяє зміцненню стосунків з клієнтами, тобто від зручності клієнтів до прибутку банку. Сьогодні слід запровадити новітні технології для реалізації державних та корпоративних проектів, стимулювати кредитні організації до новаторства у сфері розвитку безготівкових розрахунків шляхом використання платіжних корпоративних карток, а також розширювати мережу банкоматів і POS-терміналів, щоб держатель картки був упевнений в тому, що він зможе одержати гроші і розрахуватися картою в будь-який час. Адже це повністю дозволить використовувати всі переваги корпоративних карток.

Наук. керівн. Турінов А. В.

Література: 1. Мороз А. М. Банківські операції / А. М. Мороз. – К. : КНЕУ, 2002. – 476 с. 2. Міщенко В. І. Банківські операції / В. І. Міщенко, Н. Г. Славянська. – К. : Знання, 2006. – 710 с. 3. Табачук Г. П. Фінансовий облік у банках : навч. посібн. / Г. П. Табачук, О. М. Сорохман, Т. М. Бречко. – К. : УБС НБУ, 2009. – 443 с. 4. Про здійснення операцій з використанням спеціальних платіжних засобів, затверджені постановою правління НБУ від 30.04.2010 № 223 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0474-104>. 5. Правила бухгалтерського обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України, затверджені постановою правління НБУ від 08.04.2005 р. № 123 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0441-05>.